

UZASADNIENIE

Regionalny dyrektor ochrony środowiska zgodnie z delegacją ustawową zawartą w treści art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 poz. 1651 ze zm.) ustanawia plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia. W tej sytuacji posiada również kompetencje do zmiany przedmiotowego aktu prawnego.

W dniu 3 kwietnia 2014 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku podpisał zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziorka Chośnickie PLH220012. Zarządzenie opublikowano w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dnia 18 kwietnia 2014 r. poz. 1621. Weszło ono w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Po wejściu w życie zarządzenia ustanawiającego plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziorka Chośnickie PLH220012 w ramach kontroli aktów prawa miejscowego ustanowionych przez wojewodę i organy niespolonej administracji rządowej, działając na podstawie § 5 ust. 2 i 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2009 r. w sprawie trybu kontroli aktów prawa miejscowego ustanowionych przez wojewodę i organy niespolonej administracji rządowej (Dz. U. Nr 222, poz. 1754), Minister Środowiska, pismem DP-074-120/4203/14/JJ z dnia 24 lutego 2015 r. stwierdził uchybienia uzasadniające zmianę zarządzenia we własnym zakresie.

W ww. piśmie wskazano, iż cyt.:

„W załączniku nr 3 do zarządzenia dotyczącego obszaru Natura 2000 Jeziorka Chośnickie, określającym zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, w odniesieniu do przedmiotów ochrony 7150 obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku Rhynchosporion oraz 9110 kwaśne buczyny wskazano, iż „nie analizowano zagrożeń ze względu na niewystępowanie siedliska w obszarze Natura 2000.” W załączniku nr 4 do zarządzenia, w odniesieniu do tych przedmiotów ochrony, wyznaczono cel działań ochronnych polegający na aktualizacji statusu przedmiotu ochrony w obszarze. W załączniku nr 5 ustanowiono działania ochronne polegające na zmianie SDF pod kątem usunięcia ww. siedlisk z katalogu przedmiotów ochrony, które ma wykonać GDOŚ po zaopiniowaniu przez KE. W uzasadnieniu do zarządzenia wyjaśniono, iż wykluczono obecność w obszarze siedlisk 7150 oraz 9110. (...)

Należy wskazać, że w załącznikach dotyczących zagrożeń oraz określających cele działań ochronnych powinna zostać przedstawiona jednoznaczna i precyzyjna informacja w odniesieniu do ww. przedmiotów ochrony. W przypadku niewystępowania przedmiotu ochrony w obszarze Natura 2000 lub jego niskiej reprezentatywności bezzasadne jest analizowanie potencjalnych i istniejących zagrożeń dla tego przedmiotu ochrony i określanie celów działań ochronnych. Jednak z uwagi na konieczność odniesienia się do wszystkich przedmiotów ochrony znajdujących się na liście przedmiotów ochrony danego obszaru Natura 2000 w planie zadań ochronnych powinno się precyzyjnie określić powód odstąpienia od analizowania zagrożeń i wyznaczania celów działań ochronnych. Dlatego w załączniku określającym zagrożenia potencjalne lub istniejące dla przedmiotów ochrony obszaru oraz w załączniku określającym cele działań ochronnych należy, przy planowanych do usunięcia przedmiotach ochrony, wskazać, iż „nie dotyczy (brak przedmiotu ochrony)” albo „nie dotyczy (przedmiot ochrony występuje w stopniu niereprezentatywnym)”.

„Należy podkreślić, że w przedstawionym przypadku w planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 nie określa się dla danych przedmiotów ochrony działań ochronnych, ani wskazań do zmian w dokumentach planistycznych. Nie powinno się w działaniach ochronnych zobowiązywać Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska lub regionalnego dyrektora ochrony środowiska do zmiany SDF, ponieważ dane zadanie nie jest podejmowane w celu ochrony przedmiotów ochrony. Należy podkreślić, że odpowiednie wyjaśnienia opisujące m.in. przyczyny planowanych działań i przedstawiające przewidywaną procedurę usunięcia przedmiotów ochrony z listy przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 lub nadaniu im oceny D z powodu ich niskiej reprezentatywności powinny znaleźć się w uzasadnieniu do zarządzenia.”

Zgodnie z ww. wskazaniem Ministra Środowiska oraz Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, do zarządzenia wprowadzono następujące zmiany:

w załączniku dotyczącym Identyfikacji istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych będących przedmiotami ochrony:

- dla wszystkich siedlisk katalog zagrożeń uzupełniono o kody zagrożeń, zgodnie z Instrukcją wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000, Wersja 2012.1, Załącznik nr 5 „Lista referencyjna zagrożeń, presji i działań Dyrekcja Generalna ds. Środowiska, Europejska Agencja Środowiska (EEA), ostatnia aktualizacja: 12.04.2011”;
- dla siedliska 7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion* 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*) usunięto zapisy „Nie zidentyfikowano zagrożeń ze względu na niewystępowanie siedliska w obszarze Natura 2000” zastępując je czasowo sformułowaniem „Nie dotyczy (brak przedmiotu ochrony)”.

W czasie prac nad projektem zarządzenia, do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska wysłano wniosek o dokonanie zmian w bazie danych polegających na usunięciu siedlisk przyrodniczych 7150 i 9110 z listy przedmiotów ochrony obszaru. W czasie prac Zespołu Lokalnej Współpracy oraz udziału społecznego, siedliska te widniały jako przedmioty ochrony, w związku z powyższym w treści projektu znajdowały się dla nich adekwatne zapisy. Zmiany do bazy zostały w tym zakresie wprowadzone (aktualizacja Standardowego Formularza Danych ze stycznia 2016 r.). Zatem aktualnie obowiązujący SDF zawiera ww. sugestie zmian w liście przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, zgodnie z którymi zarówno załącznik 1,2 jak i 3 zarządzenia zmieniającego nie zawiera zapisów dla siedlisk przyrodniczych 7150 i 9110.

w załączniku dotyczącym celów działań ochronnych:

- dla siedliska 3160 Naturalne dystroficzne zbiorniki wodne zmieniono zapis dotyczący celu z: „Poprawa wartości wskaźnika: melioracje odwadniające“ na „Poprawa wartości wskaźnika: melioracje odwadniające, który w obecnym PZO oceniono na U1 (niezadawalający)”;
- dla siedliska 7120 Torfowiska wysokie, zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej lub stymulowanej regeneracji zmieniono zapis dotyczący celu z: „Nie pogarszanie stanu ochrony siedliska” na „Utrzymanie stanu ochrony siedliska na co najmniej dotychczasowym poziomie (U1 – niezadawalający)”. Usunięto zapis celu nr 2 „W dalszej perspektywie czasowej możliwa poprawa stanu ochrony siedliska”, gdyż nie jest on precyzyjny i może wykraczać poza okres obowiązywania PZO;
- dla siedlisk: 7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion* oraz 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*) zapis dotyczący celu: „Aktualizacja statusu przedmiotu ochrony w obszarze” został zastąpiony: „Nie dotyczy (brak przedmiotu ochrony)”. Po zmianie SDF (styczeń 2016 r.), siedliska 7150 oraz 9110 przestały być przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000. Zatem zgodnie z opisem powyżej, w niniejszym zarządzeniu nie znajdują się zapisy dla ww. siedlisk;
- dla siedliska 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne zmieniono zapis dotyczący celu z: „1. Nie pogarszanie stanu ochrony siedliska. 2. Poprawa wartości wskaźników: 1) gatunki charakterystyczne, 2) występowanie mchów torfowców, 3) występowanie charakterystycznych krzewinek, uwodnienie (dotyczy pięciu stanowisk, których stan ochrony oceniono na niezadawalający). 2. Utrzymanie właściwego stanu ochrony siedliska (dotyczy jednego stanowiska, którego stan ochrony oceniono na właściwy)” na „1. Utrzymanie stanu ochrony siedliska na co najmniej dotychczasowym poziomie (U1 – niezadawalający). 2. Poprawa wartości wskaźników na pięciu stanowiskach nr: 1 91D0-1, 1 91D0-1/2, 1 91D0-2, 2 91D0-1/2, 2 91D0-2, których stan ochrony oceniono na niezadawalający U1): 1) gatunki charakterystyczne, 2) występowanie mchów torfowców, 3) występowanie charakterystycznych krzewinek, uwodnienie 3. Utrzymanie właściwego stanu ochrony siedliska (dotyczy jednego stanowiska nr 2 91D0-1, którego stan ochrony oceniono na właściwy FV)”. Numery stanowisk określa dokumentacja PZO opracowana przez pracownię przyrodniczą *Pro Natura Pro Homini* (K. Bociąg, J. Herbich, K. Gos, Gdańsk 2012), zatem dodano przypisy w tym zakresie;

w załączniku dotyczącym działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania:

- dla siedliska 3160 Naturalne dystroficzne zbiorniki wodne w działaniach ochronnych, zamiast zapisu „ochronie siedliska służą wszystkie działania przewidziane dla siedliska 91D0” wprowadzono zapis „ochronie siedliska służą działania wymienione w pkt 1 – 4 przewidziane dla siedliska 91D0”, a brzmienie tych działań dodano po zwrocie „mianowicie”;
- dla siedliska 7140 Torfowiska wysokie, zdegradowane, zdolne do naturalnej lub stymulowanej regeneracji, zamiast zapisu „ochronie siedliska służą wszystkie działania przewidziane dla siedliska 91D0” wprowadzono zapis „ochronie siedliska służą działania wymienione w pkt 1 – 4 przewidziane dla siedliska 91D0”, a brzmienie tych działań dodano po zwrocie „mianowicie”. Ponadto zapis dotyczący działania: „Po 5 latach od wykonania działań ochronnych monitoring parametrów: powierzchnia, struktura i funkcje, perspektywy ochrony, wg wszystkich wskaźników” zmieniono na „Po 5 latach od wykonania działań ochronnych monitoring stanu ochrony siedliska na podstawie metodyki GIOŚ”;
- dla siedlisk 7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion* oraz 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*) w działaniach ochronnych zamiast zapisu „Zmiana SDF pod kątem usunięcia siedliska z katalogu przedmiotów ochrony” wprowadzono zapis „Nie dotyczy (brak przedmiotu ochrony)” zgodnie z opisem powyżej. Ostateczne zapisy dla tych siedlisk usunięto z treści zarządzenia w związku ze zmianą na liście przedmiotów ochrony;
- dla siedliska 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne, z działania nr. 3 „Ograniczenie ekspansji świerka z sąsiednich fitocenoz na siedliskach mineralnych, poprzez cięcia pielęgnacyjne wspomagające unaturalnianie się fitocenoz lasu dębowo-bukowego, graniczących z płatem siedliska 91D0” usunięto sformułowanie „sąsiednich”, aby nie wprowadzać w błąd w stosunku do lokalizacji zabiegu podanej w kolumnie „obszar wdrażania”, którą należy rozumieć ściśle. Działanie „Dążenie do zwiększenia łącznych zasobów martwego drewna, w tym drewna leżącego lub stojącego (>3m długości i >50 cm grubości) powyżej 3 sztuk/ha, poprzez pozostawienie ewentualnych złomów lub wywrotów” zmieniono na „Zapobiegnięcie pogorszeniu struktury i funkcji siedliska związanej z obniżeniem wartości wskaźnika martwego drewna leżącego lub stojącego (powyżej 3m długości i powyżej 50 cm grubości) powyżej 3 sztuk/ha, poprzez pozostawianie ewentualnych złomów i wywrotów”. Zmiany dokonano tak, aby zgodnie z pismem GDOŚ DZP-WP.600.24.2014.ŁR z dnia 9 grudnia 2014 r., oraz opinią Departamentu Prawnego Ministerstwa Środowiska, tam gdzie to możliwe zamieniać „bierny” sposób ochrony na „aktywny”. W omawianym wyżej przypadku nie ma możliwości przedstawienia działania w formie czynnej, gdyż jedynym sposobem eliminacji zagrożenia istniejącego polegającego na zbyt małej ilości martwego drewna w płatach siedliska jest pozostawianie martwych drzew. Niemniej jednak działanie zostało przeformułowane tak, aby możliwie uniknąć zapisów wskazujących na potrzebę zaniechania czy też dążenia do określonych działań.

Informację o zamiarze przystąpienia do sporządzenia zmiany PZO zamieszczono na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Gdańsku, stronie internetowej RDOŚ w Gdańsku, tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Parchowo, Starostwa Powiatowego w Bytowie, w prasie („Dziennik Bałtycki” z dn. 14 maja 2015 r.). Zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zapewniono możliwość udziału osobom zainteresowanym i działającym w obrębie siedlisk w pracach nad tworzeniem projektu zmiany PZO. W tym celu zorganizowano jedno spotkanie dyskusyjne w dniu 30 kwietnia 2015 r. w Sali Audytorijnej przy budynku Liceum Ogólnokształcącego w Bytowie, którego tematem były zapisy zarządzenia zmieniającego.

W trakcie spotkania przedstawiciel Nadleśnictwa Lipusz zaproponował, aby w działaniu ochronnym pn. „ograniczenie ekspansji świerka z sąsiednich fitocenoz na siedliskach mineralnych, poprzez cięcia pielęgnacyjne wspomagające unaturalnianie się fitocenoz lasu dębowo-bukowego, graniczących z płatem siedliska 91D0:.....” usunąć zapis z sąsiednich fitocenozi zostawić „... ograniczenie ekspansji świerka na siedliskach mineralnych”.

Przedstawiciel Nadleśnictwa Lipusz zauważył, że skoro dla siedliska 3160 nie zostały zidentyfikowane zagrożenia związane z gospodarką leśną, to przy tym siedlisku będzie można prowadzić prace leśne. Jednocześnie wskazał, że listy zagrożeń i działań z nich wynikających, dla tych oczek wodnych, nie ma w planie ochrony rezerwatu, który jest częścią obszaru Natura 2000. Wyraził więc wątpliwości, który dokument realizować: plan ochrony (po) czy plan zadań ochronnych (pzo).

Prac leśnych nie można realizować bez ograniczeń na terenie Obszaru Natura 2000 Jeziorka Chośnickie, gdyż jest on jednocześnie rezerwatem przyrody. Rezerwat „Jeziorka Chośnickie” posiada plan

ochrony ustanowiony na mocy rozporządzenia Nr 16/2007 Wojewody Pomorskiego z dnia 14 maja 2007 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Jeziorka Chośnickie” (Dz. Urz. Woj. Pom. Nr 103, poz. 1667). Na terenie rezerwatu można realizować wyłącznie działania ochronne, wynikające z planu ochrony, a nie działania gospodarcze.

Zgodnie z § 2 ust. 1 ww. planu ochrony „Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie nieleśnych zespołów torfowiskowych, odtworzenie i utrzymanie składu gatunkowego i struktury boru bagiennego i brzeziny bagiennej, zachowanie złoża torfowego oraz przywrócenie procesu akumulacji torfu”. Rezerwat chroni przyrodę i wszystkie zbiorowiska w jego obrębie całościowo, również zbiorniki dystroficzne, które są połączone ze zbiorowiskami torfowiskowymi. Interpretacja, że nie ma zagrożeń i działań ochronnych dla zbiorników dystroficznych w planie ochrony rezerwatu jest w tym zakresie chybiona. Zagrożenia i działania ochronne zidentyfikowane dla torfowisk, są jednocześnie zagrożeniami i działaniami ochronnymi zidentyfikowanymi dla zbiorników dystroficznych.

Działania ochronne zawarte w PZO są tożsame z działaniami zawartymi w PO. Różnice w PO w stosunku do PZO polegają m.in. na zaplanowaniu działań dla zniekształconych w wyniku działalności człowieka fitocenoz lasu dębowo-bukowego na siedliskach mineralnych (las dębowo-bukowy, *Fago-Quercetum*). Zbiorowisko to nie stanowi jednak przedmiotu ochrony w obszarze Natura 2000, zatem nie można dla niego zaplanować działań ochronnych w ramach PZO, tak jak ma to miejsce w PO. W PO uwzględniono również ochronę gatunków fauny (ptaki). Gatunki ptaków (w tym przypadku żuraw, bielik) nie stanowią bowiem przedmiotów ochrony w ramach obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty.

Także z uwagi na różnicę w czasie pomiędzy wejściem w życie dwóch aktów prawnych (PO z 2007 r., PZO z 2014 r.), w PZO, będącym aktem późniejszym wyartykułowano konieczność budowy nowych zastawek. Zapis w tej sprawie w PO rezerwatu brzmi: „kontrola funkcjonowania zastawek wybudowanych na wyznaczonych rowach melioracyjnych i monitoring poziomu wody, w razie potrzeby - zagęszczenie sieci zastawek oraz stopniowe podwyższanie poziomu piętrzenia wody” (załącznik nr 2, ust 1). Natomiast w PZO zaplanowano konkretnie: 1) budowę 8 nowych zastawek; 2) zasypanie rowów w 3 lokalizacjach; 3) przebudowę 10 istniejących zastawek w celu podniesienia poziomu piętrzenia; 4) naprawę zastawki.

Udział społeczeństwa w postępowaniu na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353) został zagwarantowany poprzez ogłoszenie informacji o możliwości zapoznania się z projektem zmiany zarządzenia oraz o możliwości składania uwag i wniosków do planu. Informacje powyższe zostały zamieszczone w formie obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Gdańsku, na stronie internetowej RDOŚ w Gdańsku, w prasie („Dziennik Bałtycki” z dnia 15 października 2015 r.) oraz przesłane z prośbą o wywieszenie na tablicach ogłoszeń do Urzędu Gminy Parchowo, w obrębie której położony jest obszar Natura 2000 i Starostwa Powiatowego w Bytowie. Na wniesienie uwag i wniosków do projektu planu zadań ochronnych wyznaczono okres 21 dni. W tym czasie wpłynęły następujące uwagi i wnioski do przedmiotu powyższego postępowania:

1. Pismo Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska z dnia 03.11.2015 (poczta elektroniczna), cyt.:

„I. Jeżeli dla siedliska 3160 należy poprawić wskaźnik: melioracje odwadniające, to dlaczego w działaniach wpisuje się działania dla siedliska 91D0? Skoro są one realizowane dla 91D0 i to w tych samych oddziałyaniach, to chyba nie ma sensu ich wpisywać, szczególnie, że nie są ujęte w celach (chyba, żeby je w tych celach ująć jako np. poprawę kolejnego wskaźnika...)... jak rozumiem realizację celu głównie zapewnia pkt 4 (zagęszczenie sieci zastawek oraz podwyższenie poziomu piętrzenia). Czy nie lepiej byłoby wskazać dla tych siedlisk brak innych działań niż budowa zastawek etc? ”

Uwaga nie została uwzględniona. Siedlisko 3160 jest kompleksowo związane z siedliskiem 91D0 i na odwrót. Całokształt działań ochronnych dla siedliska 91D0 wpływa pozytywnie na siedlisko 3160. Nieujęcie części działań dla siedliska 3160 w celach, które sformułowane są zwięźle i wybiórczo, nie oznacza konieczności

ograniczania działań. Ujęcie wszystkich działań dla siedliska 3160 gwarantuje pełną ochronę siedliska i jest zgodne z dokumentacją PZO.

2. *Dlaczego nie planuje się monitoringu stanu oraz realizacji celów działań ochronnych dla 7140?*”

Zadecydowała o tym przeprowadzona ocena występujących płatów siedliska, którego stan ochrony oceniono w ramach PZO jako właściwy (FV). Biorąc pod uwagę stabilność warunków trwania fitocenozy oraz dodatkową formę ochrony w postaci rezerwatu przyrody, gwarantującą wysoki reżim ochronny, nie planowano dodatkowego monitoringu, zakładając brak negatywnych zmian w okresie obowiązywania PZO.

Poza udziałem społecznym oraz pracami Zespołu Lokalnej Współpracy, dnia 06.05.2015 do tut. organu wpłynęło pismo Klubu Przyrodników z dn.04.05.2015 r. nie ujęte w treści projektu zarządzenia przekazanej do udziału społecznego, w którym złożono następujące uwagi do treści zarządzenia zmieniającego, cyt.:

„Zgodnie z art. 28 ust. 5 zdanie ostatnie ustawy o ochronie przyrody, plan zadań ochronnych może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt. Ustawodawca przyjął, że plan zadań ochronnych sporządza się na czas określony, a przed upływem tego czasu można go zmienić w okolicznościach określonych ustawą. Intencją takiego zapisu była ochrona trwałości ustanowionego planu. W naszej ocenie, przepis ten uniemożliwia dokonanie zmiany planu zadań ochronnych z innych przyczyn, jak również ujęcie w zarządzeniu zmieniającym zmian wynikających z innych przyczyn. Ewentualnie, dopuszczalna mogłaby być zmiana mająca na celu usunięcie takich wad prawnych aktu prawa miejscowego, które mogłyby prowadzić do jego uchylecia. Niedopuszczalne są jednak inne zmiany.

Uważamy że przedstawiona propozycja zmiany zarządzenia wykracza poza ten zakres, a tym samym jest niezgodna z delegacją ustawową do zmiany PZO.”

Uwaga nie została uwzględniona. Odnosząc się do cytowanego przepisu należy zauważyć, że nie przesądza on, że potrzeba ochrony siedlisk i gatunków jest jedyną i wyłączną przesłanką dokonania ww. zmiany, w szczególności ustawodawca nie wskazuje wyraźnie, że PZO może być zmieniony wyłącznie wtedy, kiedy wynika to z ww. potrzeby. Oznacza to, z pewnym zastrzeżeniem, że wystąpienie ww. okoliczności można uznać za jedną z możliwych przesłanek warunkujących zmianę PZO, a tym samym, że system przepisów prawnych może bezpośrednio, albo pośrednio, wskazywać także inne sytuacje umożliwiające dokonanie stosownych modyfikacji planu. Sytuację taką wskazuje ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r., poz. 525 ze zm.) która w art. 63 stanowi, że każdy, czyj interes prawny lub uprawnienie zostały naruszone przepisem aktu prawa miejscowego, wydanym przez organ niezespółonej administracji rządowej, w sprawie z zakresu administracji publicznej, może, po bezskutecznym wezwaniu organu, który wydał przepis, lub organu upoważnionego do uchylecia przepisu w trybie nadzoru do usunięcia naruszenia, zaskarżyć przepis do sądu administracyjnego. Zmiana PZO może więc wynikać z zamiaru usunięcia ww. naruszenia i uniknięcia skierowania sprawy na drogę postępowania sądowo-administracyjnego.

Ponadto za pośrednią podstawę dokonania zmiany PZO może być uznany przepis art. 61 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie. Zgodnie z jego ust. 1, Prezes Rady Ministrów uchyla, w trybie nadzoru, akty prawa miejscowego ustanowione przez organy niezespółonej administracji rządowej, jeżeli są one niezgodne z ustawami lub aktami wydanymi w celu ich wykonania, a także może je uchylać z powodu niezgodności z polityką Rady Ministrów lub naruszenia zasad rzetelności i gospodarności. Natomiast, jak wynika z jego ust. 2, Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb kontroli aktów prawa miejscowego ustanowionych przez wojewodę i organy niezespółonej administracji rządowej, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia ich zgodności z przepisami powszechnie obowiązującymi oraz polityką Rady Ministrów.

Odnosząc się do przywołanych przepisów należy stwierdzić, że Prezes Rady Ministrów posiada ustawową kompetencję do uchylecia aktów prawa miejscowego wydanych przez określone organy oraz ustawową kompetencję do określania, jak ma wyglądać kontrola takich aktów. Realizując je, Prezes Rady Ministrów, w § 6 ust. 1 swojego rozporządzenia z dnia 23 grudnia 2009 r. w sprawie trybu kontroli aktów prawa miejscowego ustanowionych przez wojewodę i organy niezespółonej administracji rządowej (Dz. U. Nr 222, poz. 1754), postanowił, że właściwy rzeczowo minister, przed przekazaniem kontrolowanego aktu prawa

miejscowego wraz z projektem zarządzenia nadzorczego o uchyleniu aktu prawa miejscowego, może wystąpić do tego organu o uchylenie lub zmianę kwestionowanego aktu prawa miejscowego we własnym zakresie. Dopiero, gdy organ niespolonej administracji rządowej nie uchyli ani nie zmieni aktu prawa miejscowego w terminie 14 dni od dnia otrzymania wystąpienia, o którym mowa, właściwy rzeczowo minister niezwłocznie przedstawia Prezesowi Rady Ministrów projekt zarządzenia nadzorczego o uchyleniu aktu prawa miejscowego.

Jak wynika z ww. przepisów, Prezes Rady Ministrów, realizując swoje ustawowe kompetencje do uchylenia aktów prawa miejscowego i określania trybu ich kontroli, scedował na poszczególnych ministrów możliwość żądania ich zmian, zanim je sam uchyli, kreując tym samym możliwość działania mniej dolegliwego (akty pozostają w mocy), o mniejszym zakresie (zmiany dotyczą jedynie wybranych kwestii) i fakultatywnego (istnieje możliwość, a nie przymus zmiany). Ww. działanie Prezesa Rady Ministrów oparte jest o zasadę a maiori ad minus (komu wolno więcej, temu tym bardziej wolno mniej). W tym konkretnym przypadku oznacza to, że jeżeli Prezes Rady Ministrów może akt prawa miejscowego uchylić, to może też tak działać, sam albo przez tych, którzy działają z jego upoważnienia, że akt pozostaje w mocy, a eliminuje się tylko konkretne usterki. Innymi słowy, możliwość zmiany aktu prawa miejscowego w trybie rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów wynika z zastosowania zasady a maiori ad minus w odniesieniu do ustawowych kompetencji Prezesa Rady Ministrów (do uchylenia i określania trybu kontroli). Tym samym wynika pośrednio z samej ustawy i jest równorzędna regule wynikającej z art. 28 ust. 5 zdanie drugie ustawy o ochronie przyrody. Interpretację tę potwierdza stanowisko Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, wyrażone w piśmie nr DZP-WP.024.1.2015.ŁR z dnia 13.02.2015 r.

cd. cyt.:

„2. Odnosnie załącznika 4, uważamy, że tu należy określić specyficzne dla obszaru cele dla poszczególnych siedlisk i gatunków. Aby cele były weryfikowalne i mierzalne, powinny opisywać stawiany za cel stan siedlisk/gatunków w możliwy do weryfikacji sposób, ale określając konkretne wartości parametrów i wskaźników, a nie tylko odnosząc się do ocen stanu ochrony FV, U1 i U2. Mogą i powinny odnosić się także do elementów nie charakteryzowanych ogólnopolskimi wskaźnikami monitoringowymi, np. do występujących w obszarze gatunków typowych dla poszczególnych siedlisk, ich gatunków typowych, powiązań ekologicznych itp.”

W odniesieniu do powyższego, RDOŚ w Gdańsku informuje, iż w przypadku większości siedlisk występujących w granicach obszaru Natura 2000, dalsze doprecyzowanie celów działań ochronnych nie jest potrzebne. Zachowaniu obecnego stanu ochrony siedlisk w obszarze służą działania ochronne, które w efekcie mają skutkować poprawą i/lub zachowaniem odpowiednich wartości określonych dla konkretnych wskaźników parametrów struktury i funkcji, co w konsekwencji jest wypełnieniem celu, który brzmi „Utrzymanie stanu ochrony siedliska na co najmniej dotychczasowym poziomie”. Dodatkowo należy wskazać, że obszar Natura 2000 Jezioro Chośnickie jest jednocześnie rezerwatem, chroniony jest zatem obowiązującym Planem Ochrony, zawierającym elementy wykraczające poza standard wskazywany przez PMS.

cd. cyt.:

„Zamiast „Poprawa wartości wskaźnika: melioracje odwadniające”, który w obecnym PZO oceniono na U1 (niezadowolający) należy więc zapisać „zamknięcie odpływu wody rowami”.

Uwaga nie została uwzględniona, gdyż proponowany zapis nie jest celem, lecz działaniem, i jako taki został uwzględniony w załączniku nr 3, dotyczącym działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

cd. cyt.:

„Cele te nie powinny być ograniczone do zachowania ogólnej oceny stanu ochrony siedliska. Zwracamy uwagę, że „zachowanie w stanie nie pogorszonym” to nie tylko zachowanie obecnej oceny ogólnej stanu ochrony, ale także zapobieżenie pogorszeniu każdego z parametrów i wskaźników oceny. Nieprawidłowe jest zastąpienie takiego sformułowania przez „Utrzymanie stanu ochrony siedliska na co najmniej dotychczasowym poziomie (U1 -niezadowolający)”; gdyż pozwalałoby to na pogorszenie stanu w niektórych aspektach (tj. niektórych wskaźników i parametrów) z FV na U1. Celem nie powinna być tylko poprawa parametrów i wskaźników na badanych stanowiskach. Badane stanowiska

są tylko próbką zasobów siedliska w obszarze. Cel powinny odnosić się do całych zasobów siedliska, tj. także do tych płatów, które nie weszły w skład badanej próbki.

Uwaga została uwzględniona. Cele dla każdego z siedlisk uzupełniono o zapis „i utrzymanie na niezmiennym poziomie lub poprawa wartości wskaźników parametru struktura i funkcje”. Zapobiegnie to ewentualności dopuszczenia pogorszenia poszczególnych wskaźników przy zachowaniu ogólnej oceny stanu ochrony na dotychczasowym poziomie.

cd. cyt.:

„3. Monitoring wg metodyki GIOŚ (służącej do oceny stanu zasobów siedlisk i gatunków w skali kraju) jest niewystarczający do monitorowania stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków w obszarze. Choć racjonalne jest projektowanie monitoringu w obszarze w taki sposób, by mógł dostarczyć danych kompatybilnych z monitoringiem GIOŚ, to aby uzyskać na czas informacje niezbędne do skutecznej ochrony obszaru, potrzebne jest np:

- a) monitorowanie niektórych wskaźników we wszystkich płatach siedliska, a innych wskaźników tylko w wybranych płatach,*
- b) odnoszenie niektórych wskaźników do całej powierzchni płatów*
- c) monitorowanie uwodnienia torfowisk w sposób ciągły (najlepiej rejestratory automatyczne), a nie tylko raz na kilka lat,*
- d) monitorowanie podstawowych parametrów wód jezior comiesięcznie (tak by uchwycić zmiany w cyklu rocznym i ich ew. zakłócenia), a nie raz na kilka lat.*

Tym samym, prawidłowo zaprojektowany monitoring stanu siedlisk i gatunków w obszarze wykracza poza „metodykę GIOŚ”, choć będzie z nią kompatybilny.

Uwaga nie została uwzględniona. Dodatkowo należy wskazać, że obszar Natura 2000 Jeziorka Chośnickie jest jednocześnie rezerwatem, chroniony jest zatem obowiązującym Planem Ochrony, w którym zaplanowano monitorowanie uwodnienia torfowisk.

cd. cyt.:

„4. Jeżeli chce się wprowadzić zapis „Zapobiegnięcie pogorszeniu struktury i funkcji siedliska związanej z obniżeniem wartości wskaźnika martwego drewna- leżącego lub stojącego (powyżej 3m długości i powyżej 50 cm grubości) powyżej 3 sztuk/ha, poprzez pozostawianie ewentualnych złomów i wywrotów”, to należy pozostawiać także drzewa zamierające (stojące); a nie tylko złomy i wykroty. W borach bagiennych stojące drzewa zamierające i martwe mogą być dość częste, zwłaszcza gdy podniesie się poziom wody.

Celem powinien być wzrost zasobów martwego drewna, zwłaszcza grubowymiarowego, w maksymalnym stopniu, w jakim umożliwią to procesy naturalnego wydzielania się drzew, a nie tylko zapobieżenie obniżeniu się tych zasobów poniżej wskazanego progu.

W borach bagiennych jako „wielkowymiarowe” należałoby z drogiej strony traktować drzewa >30 cm średnicy, a nie 50 cm średnicy - zazwyczaj w takich warunkach drzewa nie dorastają do pierśnicy 50 cm. Próg >3 szt./ha byłby wówczas jednak za niski”.

Uwaga została uwzględniona. Działanie zmodyfikowano zgodnie z sugestią Klubu Przyrodników na „Wzrost zasobów martwego drewna w maksymalnym stopniu, w jakim umożliwią to procesy naturalnego wydzielania się drzew (powyżej 3m długości i powyżej 30 cm grubości) powyżej 3 sztuk/ha, poprzez pozostawianie ewentualnych złomów i wywrotów oraz stojących drzew zamierających.”

Poza tym nie wpłynęły inne uwagi i wnioski.

Ponadto, w ramach kontroli realizacji planu ochrony rezerwatu oraz planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziorka Chośnickie dokonano weryfikacji w terenie celowości wykonania planowanych zabiegów ochronnych oraz możliwości ich ewentualnego wykonania, a także w celu sprawdzenia działań już

wykonanych. W dniach 11 sierpnia 2015 r. oraz 8 października 2015 r. dokonano wizji terenowej. W wyniku przeprowadzonej inspekcji, do treści zarządzenia zmieniającego wprowadzono następujące zmiany, wynikające ze stanu faktycznego w terenie:

- 1) dla pododdziału leśnego 29i zaplanowano osobne działanie ochronne polegające na: przebudowie drzewostanu brzeziny bagiennej i boru bagiennego zdegradowanych wskutek ekspansji świerka, poprzez stopniowe usuwanie świerka i modrzewia z drzewostanu, stopniowe usuwanie całości podszytu świerkowego oraz uprzątnięcie gałęzi i pozostałości po wyciętych drzewach poza rezerwat;
- 2) z obszaru wdrażania działania polegającego na ograniczeniu ekspansji świerka z fitocenoz na siedliskach mineralnych, poprzez cięcia pielęgnacyjne wspomagające unaturalnianie się fitocenoz lasu dębowo-bukowego, graniczących z płatem siedliska 91D0, tj.: usunięcie świerka i modrzewia z drzewostanu, usunięcie całości podszytu świerkowego, częściowe usunięcie z drzewostanu drzew sosny przeszkadzających w rozwoju osobników dębu – według potrzeb, usunięto pododdział leśny 43j, ponieważ występujący w tym wydzieleniu świerk nie stanowi zagrożenia dla siedlisk torfowiskowych. Występuje on wyłącznie w jednej kępie nie stanowiącej w żaden sposób zagrożenia dla płatów siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze.

W związku z tym, iż ww. wprowadzone zmiany, nie wprowadzają nowych regulacji do treści projektu zarządzenia, a są jedynie dostosowaniem treści zarządzenia w sprawie zmiany planu zadań ochronnych do stanu faktycznego w terenie, nie przeprowadzono kolejnego udziału społecznego. Ponadto, w opisywanej weryfikacji terenowej udział brał miejscowy leśniczy Nadleśnictwa Lipusz, zatem treść działań ochronnych w zakresie odpowiedzialności Nadleśnictwa Lipusz została uzgodniona.

Powyższe uzasadnia dokonanie zmian w treści wcześniejszego zarządzenia.

Projekt zarządzenia zmieniającego wpisano do publicznie dostępnego wykazu danych prowadzonego na stronie internetowej www.ekoportal.pl, pod numerem 129/2016.

Projekt zarządzenia został uzgodniony, w trybie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r. poz. 525 ze zm.) z Wojewodą Pomorskim, pismem PN-I.0041.32.2016.AF z dnia 7 czerwca 2016 r.